

Interventie

Sense.info

Erkenning

Erkend door deelcommissie Jeugdgezondheidszorg, preventie en gezondheidsbevordering

Datum: 14 april 2022

Oordeel: Goed onderbouwd

De referentie naar dit document is: van de Griend, Madelief Bertens, Hanneke Roosjen (maart 2022).

Databank effectieve jeugdinterventies: beschrijving 'Sense.info'. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. Gedownload van www.nji.nl/jeugdinterventies.

Inhoud

Inhoud	3
Samenvatting	4
Doelgroep.....	4
Doel.....	4
Aanpak	4
Materiaal.....	4
Onderbouwing	4
Onderzoek.....	5
1. Uitgebreide beschrijving	6
1.1 Doelgroep.....	6
1.2 Doel	7
1.3 Aanpak	7
2. Uitvoering	13
3. Onderbouwing	16
4. Onderzoek	22
5. Samenvatting Werkzame elementen	25
6. Aangehaalde literatuur	26
7. Praktijkvoorbeeld	29

Samenvatting

Sense.info is de landelijke seksuele voorlichtingssite met sociale mediakanalen met betrouwbare seksualiteitsinformatie- en hulpverlening voor jongeren. Sense.info heeft als doel de seksuele gezondheid van jongeren te verbeteren door hen in staat te stellen gewenste, prettige en veilige keuzes te laten maken m.b.t. seksualiteit. De positieve belevingskant van seks staat voorop. Een combinatie van navigatie- en zoekstrategieën helpt jongeren de voor hen relevante informatie te vinden. De informatie wordt op een afwisselende en voor jongeren aantrekkelijke manier aangeboden. De doelgroep is op meerdere manieren betrokken bij de interventie. Sense.info is onderdeel van het Stepped Care model seksuele gezondheid. Op de website wordt gelinkt naar dienst- en hulpverlening, welke via chat, e-mail, telefoon en online hulpverlening geboden wordt, of face2face op spreekuren in de regio's. Sense is een nationaal samenwerkingsverband van het RIVM, Soa Aids Nederland, Rutgers en alle GGD's. Het ministerie van VWS heeft sense.info geïnitieerd.

Doelgroep

Alle jongeren en jongvolwassenen van 12 tot 25 jaar. Hierbinnen is er een focus op praktisch opgeleiden. De site houdt rekening met diversiteit en is herkenbaar en relevant voor subdoelgroepen op basis van:

- Geslacht
- Seksuele en relationele ervaring
- Leeftijd
- Seksuele en gender diversiteit (LHBTQIA+)
- Etnische afkomst
- Geloof

Doel

Het doel van Sense.info is dat de seksuele gezondheid van jongeren verbeterd wordt door jongeren in staat te stellen gewenste, prettige en veilige keuzes te maken m.b.t. seksualiteit.

Aanpak

Sense.info is de landelijke voorlichtingssite met betrouwbare seksualiteitsinformatie- en hulpverlening voor jongeren over relaties en seksualiteit. *Daarnaast is sense.info actief op verschillende sociale media.* Sense.info maakt gebruik van video, podcast, games en andere edutainment technieken om betrouwbare informatie te delen over o.a. seksueel plezier, veilige seks en wensen en grenzen.

Materiaal

De totale interventie betreft een voor iedereen toegankelijke website (sense.info), met ook een Engelstalig deel (sense.info/en), en bijbehorende sociale-mediakanalen: Instagram, Snapchat, Facebook, YouTube en Twitter. Er vinden voorbereidende werkzaamheden plaats om als sense.info in 2022 op TikTok actief te worden.

Onderbouwing

Sense.info is in grote lijnen ontwikkeld volgens Intervention Mapping. De site is planmatig ontwikkeld, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten en sluit aan bij behoeften van de doelgroep.

Veel jongeren zoeken online naar informatie over seksualiteit en relaties. De belangrijkste methoden en strategieën zijn gebaseerd op (1) elaboratie waarbij jongeren gestimuleerd worden om zich informatie eigen te maken en op zichzelf te betrekken en

(2) sociaal leren door middel van modellering. Daarnaast wordt door edutainmenttechnieken te gebruiken de interesse van jongeren gewekt en wordt informatie beter verwerkt. Jongeren komen vaak op de site terecht door middel van voorwaardelijke content, bijvoorbeeld doordat zij googelen naar sekstechnieken. Vanuit daar worden ze naar de prioritaire content geleid waar zij meer inhoudelijke informatie ontvangen over soa-preventie.

Onderzoek

Er worden regelmatig onderzoeken uitgevoerd: kwantitatief en kwalitatief gebruikersonderzoek, pretests en onderzoek naar effecten. De bezoekersstatistieken worden regelmatig bijgehouden. De onderzoeken laten een positieve waardering van bezoekers van Sense.info, ongeacht opleidingsniveau. Op basis van deze onderzoeken is bijvoorbeeld het design van de website geüpdatet. Uit de onderzoeken bleek een verschil in zoekstrategie naar leeftijd. Op het thema anticonceptie kwamen enkele aandachtspunten naar voren. Sinds de vernieuwing van de website in 2021 is de gemiddelde tijd die bezoekers op de pagina's doorbrengen en het aantal clicks toegenomen. Tot en met 2022 voert Maastricht University i.s.m. Soa Aids Nederland een effectonderzoek uit.

1. Uitgebreide beschrijving

1.1 Doelgroep

Uiteindelijke doelgroep

Tot de doelgroep behoren alle jongeren en jongvolwassenen van 12 tot 25 jaar. Binnen de doelgroep is er een focus op praktisch opgeleiden (vmbo en mbo). Daarnaast wordt rekening gehouden met diversiteit van de doelgroep. De site is herkenbaar en relevant voor verschillende subdoelgroepen op basis van:

- Geslacht
- Seksuele en relationele ervaring
- Leeftijd
- Seksuele en gender diversiteit (LHBTQIA+)
- Etnische afkomst
- Geloof

Intermediaire doelgroep

Er is geen intermediaire doelgroep. Wel kunnen bijvoorbeeld docenten seksuele voorlichting en GGD-hulpverleners naar de site doorverwijzen. Ook zijn er hulpverleners die de site gebruiken tijdens het Sense-spreekuur.

Selectie van doelgroepen

De website is toegankelijk voor iedereen. Er wordt niet geselecteerd en er zijn geen contra-indicaties.

Betrokkenheid doelgroep

Jongeren zijn betrokken geweest tijdens de ontwikkeling van Sense.info door diverse pretests met betrekking tot navigatie, vormgeving en content om de gebruiksvriendelijkheid en effectiviteit te verhogen (Roosjen & Broeren, 2009). Uit ander pretestonderzoek, dat onder groepen jongeren met een migratieachtergrond is gedaan, komt bevestiging dat het materiaal ook voor deze doelgroepen geschikt is.

Middels gebruikersonderzoek (zie ook 4.1) wordt de website ook nu regelmatig aangepast aan de behoeften van de jongeren. Zo was er een duidelijke wens om persoonlijke verhalen te plaatsen. Jongeren worden ook betrokken bij de inhoud van de website, zoals door hun input voor de persoonlijke verhalen en de podcast.

Ook professionals worden betrokken. Bij de ontwikkeling van de tweede versie van de website in 2015 zijn expertmeetings gehouden met inhoudelijk deskundigen op het gebied van seksualiteit en deskundigen op het gebied van online media. Hieruit kwam bijvoorbeeld naar voren dat de website meerdere zoekstrategieën moet bevatten. Dit houdt in dat een pagina op de site op meerdere manieren gevonden kan worden, via een zoekbalk of een menu bijvoorbeeld.

Vanuit het veld komen soms aanvullingen of ideeën voor de website. Zo kwam vanuit GGD'en de vraag om Engelstalige content te creëren voor niet-nederlandstalige doelgroepen, met name internationale studenten. Dit advies is doorgevoerd.

1.2 Doel

Hoofddoel

Het doel van Sense.info is dat de seksuele gezondheid van jongeren verbeterd wordt door jongeren in staat te stellen gewenste, prettige en veilige keuzes te maken m.b.t. seksualiteit.

Subdoelen

De subdoelen zijn:

1. *Jongeren hebben juiste en betrouwbare **kennis** met betrekking tot veilig vrijen, seksueel grensoverschrijdend gedrag, en prettige seksuele relaties:*
 - Seksuele ontwikkeling
 - Seksuele problemen
 - Zwangerschap en anticonceptie
 - Soa's, hiv en veilig vrijen
 - Soa-onderzoeken
 - Waar ze hulp kunnen vinden in hun eigen omgeving.
2. *Jongeren hebben **inzicht** en zijn zich **bewust** van de volgende aspecten van seksueel gedrag:*
 - Eigen wensen en grenzen
 - Wensen en grenzen van anderen
 - Genderverschillen
 - Verschillen in seksuele voorkeur
 - Geloof en cultuurverschillen
3. *Jongeren hebben een realistisch beeld van de risico's op zwangerschap, onveilige seks, transmissie van soa's, seksueel grensoverschrijdend gedrag*
4. *Jongeren hebben een positieve **attitude** ten aanzien van veilig vrijen, gewenste seks, erkennen van grenzen van een ander.*
 - Onderschrijven de voordelen van veilige, gewenste en prettige seksuele relaties
5. *Jongeren onderschrijven positieve **sociale normen** betreffende prettige, gewenste en veilige seks.*
6. *Jongeren ervaren een hoge **eigen-effectiviteit**, zij voelen zich in staat om gewenste, prettige en veilige seksuele contacten aan te gaan, op de volgende terreinen:*
 - Praten met je partner
 - Aangeven van wensen en grenzen
 - Respecteren van wensen en grenzen van anderen
 - Consistent en consequent anticonceptie- en condoomgebruik
 - Zichzelf beschermen
 - Hulp zoeken indien nodig.

1.3 Aanpak

Opzet van de interventie

Sense.info is onderdeel van Sense. Sense is sinds 2009 landelijk gedekte seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar; alle 25 GGD-en opgedeeld in 8 sense regio's maken hier deel van uit.

Sense.info is de landelijke voorlichtingssite met sociale mediakanalen met betrouwbare informatie en hulpverlening voor jongeren over relaties en seksualiteit. De positieve belevingskant van seks (plezier en genieten) staat voorop.

Het is een informatieve, interactieve en responsieve website met daarbij behorende sociale mediakanalen. Verschillende navigatie- en zoekstrategieën helpen jongeren de voor hen relevante informatie te vinden (1) *via zoekfunctie*; (2) *via inhoudelijke thema's op de menubalk*, of (3) *via fases in seksuele carrière*. Daarnaast staan op de homepage links naar actuele informatie, lopende campagnes e.d. Via een Stepped care model wordt doorgeleid naar meer specialistische informatie en hulp indien gewenst (zie 2. Uitvoering - Implementatie).

De website gebruikt verschillende strategieën om jongeren te informeren, zoals persoonlijke verhalen, podcasts, tips, video's, sociale mediakanalen en games.

Inhoud van de interventie

Sense.info is een informatieve, interactieve en responsieve website met sociale mediakanalen. De informatie wordt op verschillende manieren aangeboden. Hieronder wordt een aantal onderdelen van de website uitgewerkt.

Doordat sense.info een brede doelgroep heeft én de volle breedte van het thema seksuele gezondheid wil omvatten, is er heel veel content, die op een overzichtelijke en logische manier wordt aangeboden. Voor alle subgroepen o.a. op basis van geslacht en seksuele voorkeur, geldt dat zij naast het brede aanbod, eenvoudig specifieke relevante informatie moeten kunnen vinden.

De informatie wordt zoveel mogelijk vraaggericht aangeboden: door de verschillende zoekfuncties kunnen bezoekers relevante informatie zoeken en vinden. Daarnaast wordt het zoekgedrag begeleid: *vanuit ieder onderdeel wordt doorgesluisd naar andere relevante content. Om de navigatie transparant te houden wordt gebruik gemaakt van een simpele en klikbare kruimelnavigatie. Om de interesse van de bezoekers te wekken en vast te houden loopt geen enkele pagina dood – er kan altijd worden doorgeklikt naar een volgende pagina. Ook staan er bij ieder thema/onderwerp 'veelgestelde vragen' met antwoorden.*

Werving

Sense.info wordt op verschillende manier onder de aandacht gebracht bij de doelgroep:

- Organisch bereik via zoektermen op google. Sense.info heeft een hoge autoriteit/PageRank.
- In het lespakket Lang Leve de Liefde wordt veelvuldig verwezen naar Sense.info
- GGD's en Centra voor Seksuele Gezondheid verwijzen in hun werk veelvuldig naar sense.info: via bijvoorbeeld de websites van GGD-en én in persoonlijke contacten met de doelgroep.
- Online promotie door middel van social influencers binnen campagnes Seksuele gezondheid die door het ministerie van VWS worden uitgevoerd. Incidenteel via betaald bereik: via Instagram, Snapchat of Facebook worden specifieke doelgroepen ge-target.

Informatieve website

Bezoekers kunnen informatie vinden door op (1) zoektermen in te typen in de 'Wat zoek je?' balk; (2) een inhoudelijk thema in de linker menubalk aan te klikken (zie tabel met

alle inhoudelijke thema's), of (3) op de homepage één van de twee fases in seksuele carrière aan te klikken –

1. 'Verliefd of klaar voor de eerste keer? Vlinders in je buik?', jongeren die nog geen seksuele ervaring hebben
2. 'Meer standjes proberen? Je hebt al ervaring?' jongeren met seksuele ervaring en relaties.

Per fase worden thema's behandeld behorend bij die specifieke fase.

De inhoudelijke thema's in de menubalk zijn:

Hoofdthema	Submenu
Je lichaam	Meisjeslichaam
	Jongenslichaam
	Transgender
	Intersekse
	Seksdummies
Liefde en relaties	Verliefdheid en versieren
	Relaties
	Lesbisch, homo, bi, hetero?
	Cultuur en geloof
Seks	Praten over seks
	De eerste keer
	Sekstechnieken
	Seksuele problemen
	Seks, alcohol en drugs
	Seks en internet
	Seks voor geld
Condoom, pil en meer	Condoms
	Pil
	Spiraal, ring en andere middelen
	Hormonen
	Welk middel kies jij?
	Jongens en anticonceptie
Soa's	Soa-test
	Soa's voorkomen
	Soorten soa's
	VR-EXperience
Zwanger?	Niet zwanger worden?
	Onveilig gevreeën? Neem actie!
	Morning-after pil
	Zwanger of niet?
	Zwanger, en dan?
Over je grens?	Seks tegen je zin
	Was dit over je grens?
	Jezelf beschermen
	Wat wil de ander?

	Last van een ervaring
	Loverboys
	Hulp en advies

Hieronder volgen een paar voorbeelden van hoe de informatie op verschillende manieren aangeboden wordt:

Persoonlijke verhalen

Uit gebruikersonderzoek is gebleken dat jongeren graag persoonlijke ervaringen van andere jongeren lezen, zodat ze zich kunnen spiegelen en eventueel kunnen reageren. Sindsdien staan er persoonlijke verhalen op de site, over thema's variërend van seks, LHBTQIA+, tienerouders, over je grens? tot seks, alcohol en drugs en sexting.

Podcast Sense Talk

Sinds begin 2021 maakt sense.info een maandelijkse podcast. In iedere aflevering worden twee tot drie jongeren geïnterviewd over een bepaald thema, zoals De eerste keer, seksuele diversiteit en vakantieliefdes.

'De eerste keer'

Hoe maak ik seks lekker(der) en leuk(er) en hoe zorg ik dat mijn eerste keer een prettige ervaring wordt? Dit zijn vragen die jongeren bezighouden.

De pagina 'de eerste keer' bestaat uit:

- Checklist Ben je er al aan toe? Door vragen te beantwoorden komen jongeren erachter of ze er al aan toe zijn.
- Bereid je voor: 7 tips voor de eerste keer
- Tijdens de eerste keer: tips, informatie en een link naar sekstechnieken, waarin tekstueel uitleg wordt gegeven en met silhouetten die de sekstechnieken uitbeelden
- Films over de eerste keer: waarin hetero jongeren, homojongens, lesbische meisjes hun ervaringen delen over hun eigen eerste keer.

Per onderdeel staan 'veelgestelde vragen' met antwoord (bijvoorbeeld 'Iedereen in mijn omgeving heeft al seks gehad. Is het normaal dat ik nog niet wil?' of "Wat is een maagd?"). De belangrijkste boodschap is dat je pas seks moet hebben als je er zelf aan toe bent. Maar ook wordt op een niet-belerende manier verteld dat je veilig moet vrijen als je geen risico wilt lopen. Waar relevant wordt doorgelinkt naar een ander onderdeel van de website.

Video Soa-onderzoek

In de video 'Het soa-onderzoek' wordt stap voor stap verteld wat een soa-onderzoek is, hoe er getest wordt en waar je terecht kan voor een soa-onderzoek, ondersteund door pictogrammen. Deze video staat bij soa/soa-test/het-onderzoek.

Video Condooms

In een videoreeks laten jongeren zien hoe zij over condooms denken: van condooms kopen, in gesprek gaan over condooms, het omdoen van condooms tot dilemma's waar jongeren mee te maken kunnen hebben.

Interactieve website

Op de site wordt de **interactie** met de bezoekers gezocht. Hierbij staan intuïtieve manieren van interactie voorop.

Voorbeelden zijn:

- *Ervaringsverhalen: jongeren worden uitgenodigd om verhalen (anoniem) in te*

sturen. Op de homepage staan een paar voorbeelden.

- *Feedback op content, d.m.v. polls*
- *Quizzes en testjes: mbt persoonlijkheid en gedrag waar een 'uitslag' uit komt – bijvoorbeeld welke anticonceptie het beste bij de jongere past.*
- *'Can you fix it': video's waarin het 'mis'gaat – op verschillende momenten kan de bezoeker het verhaal een andere wending geven. Hij/zij krijgt ook feedback.*
- *Animatiepoppen 'Ontdek je lichaam': (sinds de lancering in 2009 de meest bezochte en langst bezochte pagina van de site) 3D figuren van een jongen en meisje. Als je daarvoor kiest, kun je de jongen en/of het meisje met één muisklik uitkleden. Wanneer je vervolgens met een muis over vooraf bepaalde plekken van het jongens- of meisjeslichaam gaat, wordt een 'roll-over' animatie geactiveerd, waarbij hartjes op de plek van erogene zones (24 in totaal) verschijnen. Wanneer er vervolgens op een hartje wordt geklikt, verschijnt een informatieblokje (tekst, waaronder tips).*
- *Polls om meningen/ervaringen te peilen.*
- *VR-EXperience: Een 360-graden video waarin je alle ex-partners van jezelf en je nieuwe geliefde in je slaapkamer ziet staan. Door de confrontatie met je seksuele netwerk ontdek je als jongere dat je feitelijk ook de ex van een ex moet vertrouwen om veilig zonder condoom te kunnen vrijen.*

Campagnes

Er hebben regelmatig VWS-campagnes plaatsgevonden via social media waarbij de inbreng van jongeren zelf gebruikt is om content te creëren en bezoekers naar de website te leiden. Een voorbeeld is de campagne "Zin? Lekker? Fijn?" die jongeren aanmoedigt om in gesprek te gaan over wensen en grenzen. Tijdens campagnes worden influencers betrokken, zij worden zorgvuldig geselecteerd en gebriefd om de boodschap van Sense.info uit te dragen.

Sociale mediakanalen

Sense.info verspreidt informatie van de website via diverse sociale mediakanalen (Instagram, Snapchat, Facebook, YouTube en binnenkort ook TikTok). Jongeren kunnen hierop reageren en doorklikken naar de website.

Doorverwijzing naar informatie- en dienstverlening

Onderdeel van de site is dat er doorverwezen wordt indien nodig. Sense.info vormt de basis van het zogenaamde Stepped Care Model seksuele gezondheid. Jongeren die de website bezoeken kunnen via de mail, chat en telefonisch vragen stellen aan het team van de Sense Infolijn. Dit team bestaat uit 'informatieprofessionals' werkzaam bij Soa Aids Nederland. Om als bezoeker een spreekuur in de buurt te vinden maakt sense.info gebruik van de postcode applicatie van Soa Aids Nederland.

Op de zogenaamde regiopagina's staat informatie over spreekuren en regionale acties en activiteiten. Wanneer de bezoeker op de website het antwoord op een vraag niet vindt, wordt de bezoeker 'automatisch' geleid naar de informatie- en hulpverleningskanalen van Sense: de Sense Infolijn en de Sense spreekuren.

Er loopt op dit moment een pilot: de Sense Online Coach. Voor seksuele problemen die meer vragen dan een eenmalig contact (bijvoorbeeld pijn bij het vrijen, te vroeg klaarkomen, geen orgasme krijgen, meer of minder vaak seks dan je partner willen)

kunnen jongeren via e-mail zich aanmelden voor online hulpverlening. Deze hulpverleners zijn sociaal verpleegkundigen werkzaam bij verschillende GGD'en.

2. Uitvoering

Materialen

De totale interventie betreft een website en bijbehorende sociale-mediakanalen. De website is voor iedereen met een internetverbinding toegankelijk: www.sense.info. Het is een responsieve website, wat betekent dat de website goed wordt weergegeven op alle gebruikelijke smartphone-, phablet-, tablet- en desktop-formaten.

Sense.info heeft meerdere social-mediakanalen:

- Instagram: <https://www.instagram.com/senseinfo/>
- Snapchat: <https://www.snapchat.com/add/SenseInfo>
- Facebook: <https://www.facebook.com/senseinformatie>
- YouTube: <https://www.youtube.com/user/SenseNederland>
- Twitter: <https://twitter.com/SenseInfo>. Deze pagina is op professionals gericht.

Er vinden voorbereidende werkzaamheden plaats om als sense.info in 2022 op TikTok actief te worden.

Locatie en type organisatie

De doelgroep kan sense.info bezoeken op internet op een computer, tablet en smartphone en via de andere hierboven genoemde media kanalen.

Opleiding en competenties van de uitvoerders

Sense.info is een product van Soa Aids Nederland, Rutgers, de GGD/Centra voor Seksuele Gezondheid en het RIVM. Sense.info is een initiatief van het Ministerie van VWS. De dagelijkse redactie ligt bij Soa Aids Nederland en Rutgers. Er zijn vrijwel geen directe uitvoerders voor de interventie, met uitzondering van het team dat de site onderhoudt en doorontwikkelt.

Voor het ontwikkelen en onderhouden van de website Sense.info zijn diverse teamleden nodig:

- Projectleider
- Webmaster
- Contentmedewerker
- Inhoudelijk deskundigen op het thema, zoals seksuologen
- Thema- deskundigen, zoals artsen en anticonceptiedeskundigen
- Communicatiemedewerkers
- E-healthdeskundigen

Hiernaast wordt regelmatig de volgende expertise (extern) ingezet:

- Redacteur
- Vertaler (voor het Engelstalige gedeelte van de website)
- Social-media bureau
- Kwalitatief onderzoeksbureau voor het uitvoeren van gebruikersonderzoek

Kwaliteitsbewaking

Sense.info wordt regelmatig bijgewerkt en actueel gehouden, o.a. met banners op de homepage met links naar actualiteiten, lopende projecten en (mini)campagnes, de rubriek 'De vraag van de week'. De veelgestelde vragen en ervaringsverhalen worden regelmatig aangevuld. Ook vindt regelmatig gebruikersonderzoek plaats wanneer de site toe is aan een update. Dit gebeurt zowel met kwalitatief als kwantitatief onderzoek. Bezoekersstatistieken worden minimaal jaarlijks geanalyseerd. De input vanuit deze onderzoeken worden door het uitvoerende team gebruikt om Sense.info te verbeteren.

Om de kwaliteit en daarbij de betrouwbaarheid van de informatie op de website te waarborgen, vindt met regelmaat overleg, afstemming of consultatie plaats met verschillende professionals zoals seksuologen, anticonceptie-deskundigen, Sense-artsen, Soa-artsen en het hoofd van de Sense Infolijn.

In 2021 is de website weer vernieuwd, met name op visueel en technisch gebied zodat bijvoorbeeld de vindbaarheid via Google gehandhaafd blijft en bezoekers eerder geneigd zijn meerdere pagina's van Sense.info te bezoeken en dat de pagina er visueel weer modern uitziet.

Randvoorwaarden

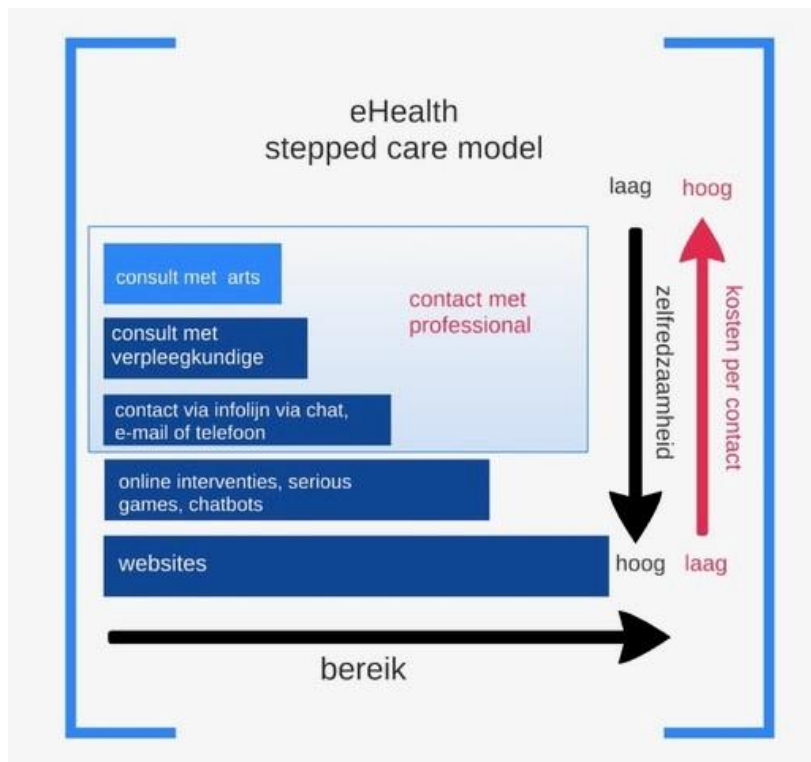
Een randvoorwaarde is dat de site elke 5 á 6 jaar geüpdatet en gemoderniseerd wordt om relevant en gebruiksvriendelijk te blijven. Het is nodig dat er commitment blijft bij meerdere belangrijke partijen (RIVM, VWS, Soa Aids Nederland, Rutgers, GGD-en) betreffende het idee van één centrale online omgeving voor jongeren op het gebied van seksuele gezondheid.

Een randvoorwaarde is dat alle betrokken partijen aan dit gezamenlijk initiatief blijven werken en hier financiering voor vrijmaken.

Implementatie

Bij Sense.info zijn meerdere landelijke partijen betrokken. Het initiatief tot Sense.info is genomen door VWS en deze zorgt via het RIVM voor financiering. De dagelijkse redactie is in handen van Soa Aids Nederland en Rutgers. Beslissingen aangaande de inhoud van de interventie worden door hen genomen.

Via Sense zijn ook de GGD'en verbonden aan Sense.info. Sense.info is de basis van het Stepped Care model seksuele gezondheid van jongeren (zie onderstaande afbeelding). Via de website worden jongeren indien gewenst doorgeleid naar informatieverstrekking en dienstverlening van de Sense Infolijn. Deze persoonlijke contacten zijn mogelijk via chat, e-mail en telefoon. Ook wordt er verwezen online hulp en spreekuren in de regio's. Zo nodig ga je naar verpleegkundigen en artsen van de GGD. Deze stapsgewijze aanpak is klantvriendelijk en kostenbesparend.

Kosten

Voor de bezoekers zijn de website en de diensten gratis.

Het technisch beheer ligt bij Soa Aids Nederland en wordt gefinancierd door het RIVM.

Om Sense.info te onderhouden wordt door Soa Aids Nederland en Rutgers ongeveer 1,5 Fte ingezet.

Zie voor de specifieke functierollen het onderdeel Opleiding en competenties van de uitvoerders.

Op jaarbasis heeft Sense.info 40-45K beschikbaar voor het bekostigen van alle directe kosten. Hieronder vallen kosten voor hosting en onderhoud van sense.info, de seksdummies, de VR-EXperience en Can You Fix It? Daarnaast zijn er kosten voor de ontwikkeling van de podcasts, redactie- en vertaalwerkzaamheden, gebruikersonderzoek, gebruik van stockfotografie en SEO-tools. Niet alle kosten komen jaarlijks terug, hierin wordt jaarlijks een afweging gemaakt.

De kosten van campagnes en de hierbij horende inzet van influencers vallen buiten het reguliere budget van Sense.info en worden gecoördineerd en gefinancierd door VWS.

3. Onderbouwing

Probleem

Seksuele gezondheid is een breed begrip. Het is een met seksualiteit verbonden toestand van fysiek, emotioneel, geestelijk en sociaal welzijn. Seksuele gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte, disfunctie of beperking. Seksuele gezondheid gaat om gewenste en plezierige seks. Dit betekent onder andere het vrij van dwang, discriminatie en geweld aangaan van seksuele contacten (Rutgers, 2016, van WHO, 2006 (working definition)). In dit hoofdstuk worden de seksuele gezondheidsproblemen grensoverschrijdend gedrag, onbedoelde zwangerschap en soa besproken.

Seksuele grensoverschrijding

Zeventien procent van de jongens en 44% van de meiden tussen de 12 en 25 jaar heeft ooit wel eens meegemaakt dat iemand over hun grenzen ging, variërend van zoenen, betasten tot geslachtsgemeenschap tegen de wil (de Graaf et al., 2017). Seksueel geweld (gedwongen tot seksuele handelingen en/of manuele, vagina, anale of orale seks komt voor bij drie procent van de jongens en 14% van de meiden (de Graaf et al., 2017). Ook online seksuele intimatie (zoals seksuele opmerkingen, aandringen op seks, verspreiden van beelden) komt vaak voor onder jongeren. Bijna 19% van de 16-18 jarigen maakte in een jaar tijd online seksuele intimidatie mee, bij vrouwen zelfs bijna 30% (CBS, 2021a). Het meemaken van seksuele grensoverschrijding komt vaker voor bij praktisch opgeleide jongeren (de Graaf et al., 2017).

Slachtoffers van seksuele grensoverschrijding kunnen lichamelijke, psychische, emotionele en seksuele klachten overhouden aan hun ervaring (Littleton et al., 2018). Het meemaken van seksueel grensoverschrijdend gedrag geeft daarnaast een grotere kans om dit nogmaals mee te maken of om zelf dader te worden van seksuele grensoverschrijding (de Graaf & Wijsen, 2017). De gevolgen van online seksuele grensoverschrijding voor de mentale en emotionele gezondheid zijn vergelijkbaar met die van fysieke seksuele grensoverschrijding (van Berlo & Ploem, 2018).

Onbedoelde zwangerschap

In vergelijking met andere landen, komen in Nederland relatief weinig tienerzwangerschappen voor: in 2020 waren er 1194 meiden (jonger dan 20 jaar) die tienermoeder werden (CBS, 2021b). Ongeveer twee derde van de zwangere tienermeiden kiest voor een abortus, in 2019 waren dit 2653 meiden (IG&J, 2021). Meiden met een praktische opleiding, hebben een grotere kans om als tiener zwanger te raken. Dit kan (deels) verklaard worden door het lagere gebruik van anticonceptie. Zo gebruikte 8% van de praktisch opgeleide meiden geen anticonceptie bij de eerste geslachtsgemeenschap, tegenover 5% van de theoretisch opgeleide meiden. Ook bij geslachtsgemeenschap met de laatste partner, wordt door praktisch opgeleide meiden minder consequent anticonceptiegebruik gerapporteerd, namelijk 74% van de praktisch opgeleide meiden gebruikt altijd anticonceptie tegenover 90% van de theoretisch opgeleide meiden (de Graaf et al., 2017).

Tienermoederschap kent enkele mogelijke gevolgen, zoals problemen met het volgen van een opleiding, financiële problemen, huisvestingsproblemen, psychosociale problemen en minder kansen om zich maatschappelijk te ontwikkelen (de Groot et al., 2015; Rutgers et al., 2018). Ook voor het geboren kind zijn er mogelijke gevolgen, zoals een grotere kans op perinatale sterfte, armoede en hechtingsproblemen (de Groot et al., 2015). Twee

derde van de abortuscliënten, staat achteraf helemaal achter de keuze voor een abortus, maar bijna de helft van de meiden met een abortuservaring schaamt zich hiervoor en meer dan de helft praat er niet gemakkelijk over (de Graaf et al., 2017).

Soa's

Een klein deel van de jongeren (tot 25 jaar) krijgt te maken met soa's. Van de seksueel ervaren jongens zegt 4% en van de meiden 8% ooit gediagnosticeerd te zijn met een soa (de Graaf et al., 2017). Het totaal aantal soa-gerelateerde episodes in totaal (door huisartsen geregistreerd) lag in 2019 op 20,8 per duizend jongeren onder de 25 jaar. De meest voorkomende soa in Nederland onder jongeren is chlamydia. In 2020 werd chlamydia gediagnosticeerd door centra voor seksuele gezondheid bij 9713 jongeren tot 25 jaar (Staritsky et al., 2020).

Een onbehandelde infectie met een soa zoals chlamydia of gonorrhoe kan leiden tot onvruchtbaarheid bij vrouwen, risico's voor het ongeborn kind (syfilis, gonorrhoe, chlamydia, herpes, hepatitis B), kanker (HPV), orgaanschade (hepatitis) en zelfs tot de dood (hiv). (RIVM, n.d.). De last van soa, en de impact ervan op seksuele en mentale gezondheid kan groot zijn (Polet et al., 2021).

Oorzaken

Seksuele gezondheidsproblemen zoals seksuele grensoverschrijding, onbedoelde zwangerschap en soa's kennen meerdere oorzaken die met elkaar kunnen samenhangen. Aan deze gezondheidsproblemen gaat gedrag vooraf (zoals condoomgebruik) wat beïnvloed wordt door persoonlijke determinanten en de invloed van omgevingsfactoren. Persoonlijke determinanten zoals kennis, attitude, sociale normen en zelf-effectiviteit beïnvloeden seksueel gedrag van jongeren (NCJ,2014).

Factoren die samenhangen met het meemaken van seksuele grensoverschrijding zijn een negatief lichaamsbeeld, een minder goede psychische gezondheid, eerdere ervaringen van seksueel misbruik en gebrekkige communicatieve vaardigheden in het aangeven van wensen en grenzen (de Graaf et al. 2017; Van Berlo & Ploem, 2018). Seksueel grensoverschrijdend gedrag (dader- en/of slachtoffergedrag) vindt eerder of meer plaats bij jongeren met een minder goede seksuele interactiecompetentie (gevoelig zijn voor de gevoelens en wensen van de ander, het kennen van de eigen gevoelens en wensen en grenzen en het kunnen communiceren en realiseren hiervan) (De Graaf, 2009).

Onbedoelde zwangerschap en soa-besmetting worden veroorzaakt door onveilig vrijen, door inconsistent en inconsequent condoomgebruik en niet-effectief anticonceptiegebruik. Jongeren lopen een vergrote kans bij een lage persoonlijke risico-inschatting voor soa/hiv, een impulsieve persoonlijkheid, een negatieve houding ten aanzien van condoomgebruik en het niet belangrijk vinden van de eigen gezondheid (Van Wees, 2020). Ook jongeren die onvoldoende voorbereid aan seksueel contact beginnen, en dus nog niet de kennis en vaardigheden bezitten, lopen een groter risico (De Graaf et al., 2017). De belangrijkste redenen voor jongeren om geen condooms (meer) te gebruiken, zijn het gebruik van een ander anticonceptiemiddel, het vertrouwen in elkaar en de overtuiging dat het zonder condoom minder lekker is (De Graaf et al., 2017). Het bij je dragen van condooms is een belangrijke voorspeller voor het gebruik ervan. Toch denken veel jongeren negatief over het bij zich hebben van condooms. Veertig procent van de jongens en dertig procent van de meisjes vindt dat je op seks uit bent als je condooms bij je hebt (De Graaf et al., 2017).

Factoren die bijdragen aan een onbedoelde tienerzwangerschap zijn een negatief zelfbeeld, traditionele rolopvattingen, stereotype genderideeën en beperkte weerbaarheid. Ook beperkte kennis over seksualiteit, het eigen lichaam en anticonceptie hangen samen met een ongeplande zwangerschap. Daarnaast geldt ook dat meiden met een negatieve houding ten aanzien van anticonceptie en condoomgebruik en een lage risicoperceptie wat betreft zwanger worden, een grotere kans hebben op een onbedoelde zwangerschap (Cense & Dalmijn, 2016). Wanneer meiden positief staan tegenover een eventuele zwangerschap en een beperkt toekomstperspectief ervaren, vergroot dit ook de kans dat zij ongepland zwanger raken (De Graaf et al., 2017; Goenee et al., 2014).

Beschermende factoren ten aanzien van seksuele gezondheid die samenhangen met seksueel plezier zijn het kunnen praten over seksualiteit met de partner, kennis over seksualiteit, een permissieve attitude ten aanzien van seks en een goed gevoel van eigenwaarde (de Graaf et al., 2017). Praktisch opgeleide jongeren blijken over minder kennis over seksuele gezondheid te beschikken dan hoger opgeleide jongeren (De Graaf et al., 2014; De Graaf et al., 2017).

Bij veel jongeren is onvoldoende kennis aanwezig van seksualiteit. Zo denkt 44% van de jongens dat als je na seks goed wast, je minder snel een soa oploopt en weet een vierde van de jongeren niet dat je een soa kunt hebben zonder lichamelijke klachten te ervaren. De meeste jongeren krijgen onderwijs over seksuele vorming op school. Jongeren beoordelen de informatie die ze hebben gekregen als matig: jongens gemiddeld met een 5,9, meisjes met een 5,7. Ook krijgen ze op school weinig informatie over actuele thema's die hen bezighouden zoals sexting, de leuke kanten van seks en seks in de media. Sommige jongeren zullen op zoek gaan naar informatie en voorbeelden van seksualiteit en uitkomen bij minder betrouwbare bronnen, zoals porno. Ongeveer een kwart van de jongeren denkt dat seks in porno hetzelfde is als 'echte' seks (de Graaf et al., 2017).

Aan te pakken factoren

Het doel van Sense.info is dat de seksuele gezondheid van jongeren verbeterd wordt door jongeren in staat te stellen gezonde, gewenste, prettige en veilige keuzes te maken m.b.t. seksualiteit.

Sense.info geeft betrouwbare voorlichting die aansluit bij de leefwereld en vragen van jongeren. Sense.info richt zich op het beïnvloeden van kennis, risico-inschatting, attitudes en sociale normen en eigen-effectiviteit met betrekking tot seksualiteit en seksuele relaties en richt zich daarmee op de volgende factoren:

- juiste en betrouwbare **kennis** met betrekking tot veilig vrijen, seksueel grensoverschrijdend gedrag, en prettige seksuele relaties:
- **risico-inschatting** wat betreft zwangerschap, onveilige seks, transmissie van soa's, seksueel grensoverschrijdend gedrag
- positieve **attitude** ten aanzien van veilig vrijen, gewenste seks, erkennen van grenzen van een ander.
- positieve **sociale normen** betreffende prettige, gewenste en veilige seks.
- **eigen-effectiviteit**: in staat zijn om gewenste, prettige en veilige seksuele contacten aan te gaan.

Verantwoording

Uit een review van Bailey et al., (2015) blijkt dat een planmatige ontwikkeling van online interventies op het gebied van seksuele gezondheid en het betrekken van de doelgroep belangrijk zijn voor de effectiviteit.

Sense.info is in grote lijnen ontwikkeld volgens de stappen van Intervention Mapping (Bartholomew et al., 2016). De site is planmatig ontwikkeld, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten, en sluit aan bij behoeften van de doelgroep. De doelen, methoden en strategieën zijn gebaseerd op determinantanalyse en proefversies van de site zijn uitvoerig gepretest. Er is gebruik gemaakt van de tien voorwaarden voor een goede usability, zoals 'optimale leesbaarheid op elk scherm' en 'geef je informatie context en diepgang met duidelijke links' (Kassenaar en Van Rijswijk (2003).

Onderzoek laat zien dat bij het ontwikkelen van interventies ter bevordering van de seksuele gezondheid van jongeren, het belangrijk is om de interventie theoretisch te onderbouwen (Morales et al., 2018).

De belangrijkste methoden en strategieën van de website zijn gebaseerd op (1) elaboratie (Elaboration Likelihood Model, Petty e.a. 2002) waarbij jongeren gestimuleerd worden om informatie eigen te maken, of op zichzelf te betrekken – door bijvoorbeeld een quiz- en (2) sociaal leren door middel van modellering – bijvoorbeeld filmpjes, afkomstig van Sociaal Cognitieve Theorie (Bandura, 1977). Daarnaast wordt door edutainment technieken te gebruiken de interesse van jongeren gewekt (Petty & Cacioppo, 1984). Door gebruik van edutainment wordt informatie door jongeren actiever verwerkt omdat de informatie aansluit bij hun persoonlijke motivatie en leefwereld, wordt herhaald, visueel aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk is. Het effect op attitudes is daardoor groter (Petty & Cacioppo, 1984).

Eerst wordt hen naar voorwaardelijke content te lokken (bijvoorbeeld de aansprekende 'seksdummies') om hen daarna naar de prioriteit content te lokken waar zij informatie ontvangen waar zij uit zichzelf niet op zoeken.

De hoofdthema's op de website (verliefdheid, relaties en (prettige) seks, wensen en grenzen en veilige seks) sluiten aan bij de problematiek en onderwerpen die jongeren bezighouden zoals geschetst in het onderzoek Seks onder je 25ste (De Graaf et al., 2017).

In onderstaande tabel staat een overzicht van toegepaste strategieën en de uitwerking op de website.

Determinant	Methode/strategie	Voorbeeld op website
Kennis over soa's	Informatieverstrekking dmv overzichtelijke tekstuele informatie	'Seks ABC' woordenboek met definities/ beschrijvingen
Kennis over anticonceptie	Individualisatie en feedback – getailorde quiz met advies	<i>'Welke anticonceptie past het best bij jou?'</i>
Kennis over anticonceptie	Informatieverstrekking - tekstuele informatie	<i>Veel gestelde vragen met antwoord, zoals 'wanneer moet ik de morning-afterpil gebruiken?'</i>
Kennis over seksuele ontwikkeling	Informatieverstrekking-gecombineerd tekstuele/ visuele informatie	Sekstechnieken uitgebeeld door silhouetten met tekstuele uitleg
Kennis over seksuele ontwikkeling	Animaties	<i>Animatiepoppen/ seksdummies 'Ontdek je lichaam':</i> 3D figuren van een jongen en meisje. Wanneer je vervolgens met een muis over vooraf bepaalde plekken van het jongens- of meisjeslichaam gaat, wordt een 'roll-over' animatie geactiveerd met een informatieblokje

Risicoperceptie soa- besmetting	Confrontatie met seksueel netwerk visueel in beeld gebracht met uitleg over risico's	'Exen-meter': visueel wordt persoonlijk in beeld gebracht hoeveel exen er zijn en of risico toeneemt
Attitude t.a.v. porno	Persuasieve communicatie ingaan op de gepercipieerde voor- en nadelen, aandragen van overtuigende argumenten	'Weetjes' over porno
Attitude mbt mannelijkheid en groepsdruk	Nadenken over eigen percepties, informatie/feedback te geven over de gevolgen van een bepaalde houding en alternatieven aandragen	'Mach0-quiz' – vragen en uitslag over hoe 'mannelijk' de jongere is en hoe die dan omgaat (en zou moeten omgaan) met groepsdruk
Attitude	Discussie en uitwisseling	Podcast Sense Talk
Attitude over condooms	Verschillende percepties/meningen van anderen	'Koop jij condooms?' filmpje met interviewfragmenten met jongeren op straat
Eigen-effectiviteit	<i>Serious game - Ervaren van uitkomst en feedback door op het juiste moment een gedragsalternatief te kiezen.</i>	<i>Serious games - Online game 'can you fix it': films waarin het 'mis'gaat – de bezoeker kan ingrijpen en het verhaal daarmee een andere wending geven. Dit is een op effectiviteit onderzochte strategie (Gruijters, Massar, Pletzers & Kok, 2013; Massar & Kok, 2011).</i>
Eigen - effectiviteit	Duidelijke instructie, stap-voor-stap uitvoeren gedrag d.m.v. instructiefilmpjes met tips	'condoom instructie'
Eigen-effectiviteit	Tekst in tipvorm	'tips om grenzen aan te geven' '7 tips voor de eerste keer'
Sociale norm / eigen-effectiviteit	Sociaal leren / modeling, Personal testimony	<i>Persoonlijke verhalen: bijvoorbeeld het verhaal van Soraida, waarin zij vertelt over haar coming-out als Antilliaans meisje.</i>
Attitude / sociale norm	Sociaal leren: Modeling / rolmodellen – jongeren vertellen eigen ervaring (personal testimony), gaan met elkaar in discussie waarin zij ook voor- nadelen bespreken	Films over de eerste keer: hetero jongeren, homojongens, lesbische meisjes hun ervaringen delen over hun eigen eerste keer
Sociale norm	Rolmodellen door 'social influencers'	<i>Ervaringen van social influencers: Vloggers worden uitgenodigd om een video te maken voor Sense.info.</i>
Sociale norm	<i>Polls om meningen/ervaringen te peilen.</i>	'Zou jij je als jongen laten inenten met HPV-vaccinatie?'

Verantwoording keuze voor website

Interventies die gebruikmaken van nieuwe media (zoals websites en sociale media) kunnen diverse determinanten van seksueel gedrag positief beïnvloeden, zo laten een meta-analyse en systematische reviews zien (Swanton, Allom & Mullan, 2015; Guse et al., 2012; Bailey et al., 2012). Dit is zichtbaar op gedragsniveau, namelijk

condoomgebruik en testgedrag, maar ook op de determinanten kennis, zelf-effectiviteit en intentie (Swanton et al., 2015; Bailey et al., 2012). Met name websites en andere nieuwe media die veel interactieve en gepersonaliseerde componenten bevatten, laten een positief effect zien (Swanton et al., 2015). Juist jongeren zijn een risicogroep voor seksueel risicogedrag én gebruikers van nieuwe media, waardoor dit een efficiënt kanaal is om ze te bereiken (Swanton et al., 2015). Dit soort interventies zijn zelfs minimaal zo effectief voor het bevorderen van seksuele gezondheid dan face-to-face interventies (Bailey et al., 2012) en hebben als voordeel dat de kosten relatief laag zijn en de deelnemers mee privacy ervaren bij gevoelige onderwerpen.

Als jongeren iets willen weten over seks, zoekt het merendeel van de jongeren online naar antwoord. Voor jongens is dit 63% en voor meiden 58% (De Graaf et al., 2017). Het internet vormt dus een belangrijke bron voor kennis over seksualiteit. Veel jongeren kennen Sense.info, namelijk 12% van de jongens en 18% van de meiden geeft aan de website wel eens bekeken te hebben en veel jongeren denken dat we website goede (betrouwbare) informatie geeft over seks (De Graaf et al., 2017). Jongeren komen dus op de website terecht door te googelen of door er direct heen te gaan maar kunnen ook verwezen worden door hun docent in het kader van het lesprogramma Lang Leve de Liefde of vanuit een Sense-spreekuur. Door jongeren op diverse manieren naar de website te leiden (zowel online als offline) is de kans groter dat de doelpopulatie bereikt wordt (Bailey et al., 2015).

Jongeren geven aan de voorkeur te hebben voor een benadering van seksuele gezondheid die breder is dan alleen gezondheidsrisico's. Deze insteek ontbreekt vaak bij interventies (Cense et al., 2019; Bailey et al., 2015). Sense.info geeft juist wel ruimte aan de positieve aspecten van seksualiteit. In bijvoorbeeld video's praten jongeren over wat zij fijn vinden en de pagina over sekstechnieken en de seksdummies zijn andere voorbeelden van de pleasure-based benadering.

Aansluiting bij de subdoelgroepen:

Verschillende onderdelen bevatten elementen die specifiek gericht zijn op islamitische en/of christelijke jongeren, zoals het menu-item Cultuur en geloof. Achter de knop Meisjeslichaam wordt aandacht besteed aan cultuursensitieve thema's zoals het maagdenvlies.

De rolmodellen – de influencers, filmpjes e.d. hebben verschillende achtergronden zodat meerdere groepen zich kunnen identificeren. Het taalgebruik is aangepast aan het taalniveau voor praktisch opgeleiden, daarnaast zijn de werkvormen afwisselend en met veel visuele ondersteuning om de doelgroep aan te spreken.

De komende tijd zullen diverse websites over seksuele gezondheid die zich richten op een specifieke subdoelgroep, onderdeel worden van Sense.info. Het gaat om de websites Lovensex.nl, Islamenliefde.maroc.nl, Geentaboes.hababam.nl en Geentaboes.marokko.nl. Mits er bij bepaalde thema's specifiek aandacht wordt gegeven aan de wensen van deze doelgroepen, kunnen zij ook goed terecht op Sense.info. Jongeren hebben behoefte aan herkenbare ervaringsverhalen en rolmodellen van mensen met dezelfde culturele achtergrond (Soa Aids Nederland & Rutgers, 2020).

Sense.info is al meerdere keren genomineerd en/of in de prijzen gevallen bij de Lovie Awards (2015, 2018, 2021), de Beste Social Awards (2017) en de Dutch Interactive Award (2016).

4. Onderzoek

Onderzoek naar de uitvoering

De website wordt continue aangepast en verbeterd. Daartoe worden regelmatig bezoekersonderzoeken gedaan middels Matomo, waarderingsonderzoek en pretest van de vernieuwde website.

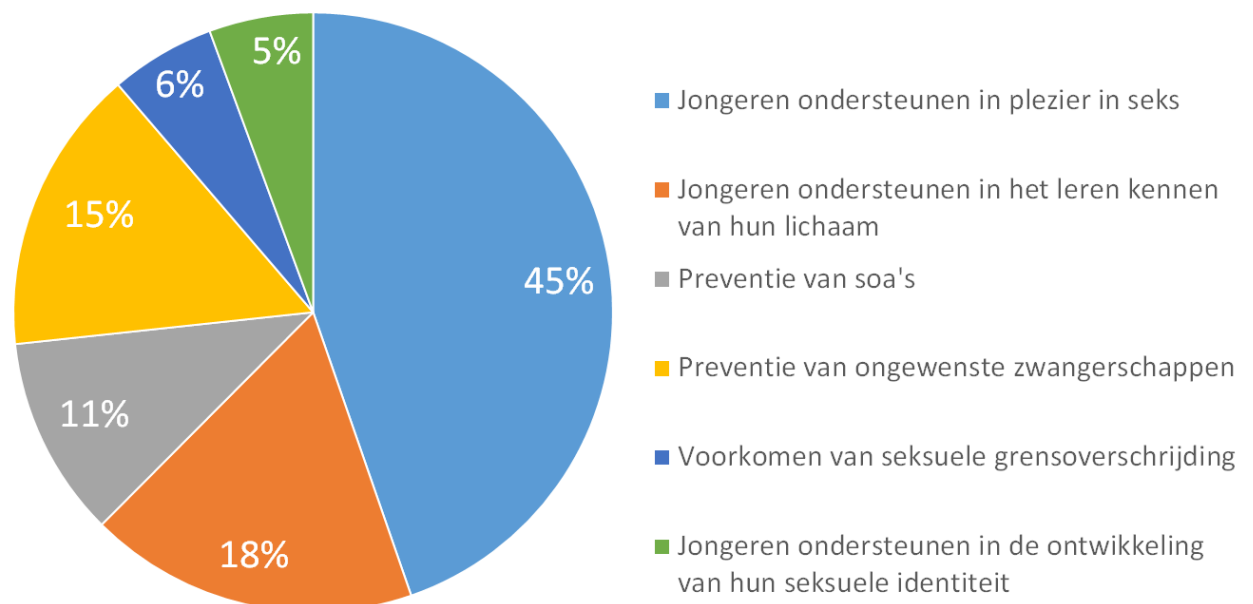
Bezoekersonderzoek

Het aantal bezoeken aan Sense.info is in de afgelopen jaren explosief gestegen; van bijna 2 miljoen in 2018, naar ruim 4 miljoen bezoeken in 2021. De Engelstalige versie van de website werd in 2021 ruim 40.000 keer bezocht.

Vernieuwing 2021

Sinds de technische vernieuwing van de website in augustus 2021 is de duur van het gemiddelde bezoek gestegen tot bijna 2 minuten. Ook is het aantal jongeren dat de pagina verlaat na het zien van één pagina (de bounce-rate) gehalveerd van 69% naar 34%. Er wordt dus meer doorgelinkt naar andere pagina's. Dit heeft onder andere te maken met de technische vernieuwingen waardoor de laadtijd voor een pagina is afgenomen en bezoekers dus sneller kunnen doorklikken. Sinds de livegang van de vernieuwde website steeg het gemiddeld aantal pagina-bezoeken naar 3,6.

Zoals in onderstaande figuur te zien is, komen de meeste jongeren naar de website voor content gericht op seksueel plezier (45%). Tot de meest bezochte pagina's horen de pagina over de campagne Zin? Lekker? Fijn? en de pagina over sekstechnieken. Ook in de top-5 meeste bezochte pagina's staan de pagina's over de pil en over soorten soa's. Sense.info heeft een goede vindbaarheid in Google en wordt door Google gezien als een 'autoriteit'.

Figuur 1. Doelen Sense.info en bezoeken in 2021

Hieronder volgt een beschrijving van enkele wat grotere onderzoeken (vanaf 2017). De rapporten zijn als bijlagen bijgesloten. De resultaten van deze onderzoeken zijn verwerkt in aanpassingen op de website.

Metz, Roosjen, Zweers en Crutzen (november 2021). Evaluating use of web-based interventions: an example of a Dutch sexual health intervention.

Doel: Het ontwikkelen van betere evaluatiemethoden voor web-based interventies op basis van beoogde doelen van de interventie ipv alleen met daadwerkelijk gebruik van de interventie (zoals bezoekersstatistieken).

Methode: Door middel van acyclic behaviour change diagrams (ABCDs) is de chlamydia pagina beoordeeld.

Resultaten:

- Op de pagina wordt op de determinanten kennis, overtuigingen, attitudes en zelf-effectiviteit ingespeeld.
- Hoewel de chlamydia-pagina is bedoeld om testgedrag te stimuleren, wordt maar een klein deel van de bezoekers doorgeleid naar een pagina over testen.
- Een aanbeveling is om op de pagina over chlamydia beter in te spelen op de determinant zelf-effectiviteit en bezoekers het vertrouwen te geven dat het makkelijk is om jezelf te laten testen.

Kunst & Witlox (juni 2020) Concepttest redesign Sense.info

Doel: Om de site visueel op te frissen zijn nieuwe designvoorstellen gedaan. Deze voorstellen zijn aan de doelgroep voorgelegd om te achterhalen door welke zij zich meer aangesproken voelen.

Methode: 16 online interviews met jongeren in de leeftijd van 12-25 jaar.

Resultaten: Eén van de ontwerpen valt duidelijk beter in de smaak dan de andere. De respondenten vinden het design warm, uitnodigend, modern en passend bij het onderwerp. Ook bleek uit dit onderzoek dat een nieuw logo beter bij de vernieuwde site zou passen. Dit is in 2021 gerealiseerd.

Coehoorn (januari 2018) Gebruikersonderzoek sense.info

Doel: inzicht in de achtergrondkenmerken van bezoekers, hun behoeften en waardering voor de site.

Methode: online vragenlijst, 423 respondenten

Resultaten:

- De respondenten zijn vooral op zoek naar informatie over de eerste keer seks en manieren om seks te hebben. Voor meisjes geldt daarnaast dat ze vaak op zoek zijn naar informatie over de pil en andere anticonceptie, terwijl jongens vaak iets willen weten over het jongenslichaam.
- Het zoekgedrag van respondenten verandert met de leeftijd. Zo zijn jongere bezoekers op zoek naar informatie ter voorbereiding op hun seksuele start (de eerste keer seks), terwijl de oudere bezoekers juist meer op zoek zijn naar informatie over de pil en andere anticonceptie en over soa's. Dit biedt mogelijkheden om bepaalde onderwerpen qua inhoud en toon aan te laten sluiten bij de subgroep die hier het meest naar op zoek is.
- Bezoekers zijn enthousiast over sense.info. Ze noemen als pluspunt met name de hoeveelheid informatie op de site en de heldere uitleg. De toon is volgens hen prettig en de site is overzichtelijk. De bezoekers vinden het fijn om vragen te kunnen stellen en te kunnen praten met deskundigen. Ze waarderen de site met een 8,5.
- De site wordt goed beoordeeld door verschillende jongeren: jong en oud, laag opgeleid en hoog opgeleid, met een Nederlandse en met een niet-Nederlands

achtergrond, jongeren die via hun PC of laptop de site bezoeken en jongeren die dat via een smartphone of tablet doen. Punt van aandacht is de waardering door homo- en biseksuele bezoekers. Hoewel zij de site een hoog cijfer geven, zijn zij veel minder tevreden dan de heteroseksuele bezoekers (8,2 versus 8,6).

Kunst & Witlox (december 2017) Onderzoek naar gebruikswaarde informatie over anticonceptie en zwangerschap op Sense.info

Doel: inzicht te krijgen in de waardering en vindbaarheid van de informatie over anticonceptie en (zorgen over) zwangerschap op Sense.info.

Methode: kwalitatief, 10 gesprekken met meiden uit de doelgroep (seksueel actieve meiden) en 16 gesprekken met jongens/meiden algemeen.

Resultaten:

- De geboden inhoud wordt (zeer) geapprecieerd -ongeacht opleidingsniveau-.
- Ook de vorm waarin de informatie is gegoten oogst lof. De video's, persoonlijke verhalen, een interactieve test voor het passende anticonceptiemiddel en de tekstuele informatie bieden voor elk wat wils.
- In de keuze voor het juiste anticonceptiemiddel spelen zo nu en dan specifieke vragen mee. Vooral het thema hormonen lijkt een belangrijk issue te zijn. Op de site is deze informatie moeilijk vindbaar en wat er staat is niet specifiek genoeg. De meisjes zijn op zoek naar uitgebreide informatie over de schadelijke gevolgen van hormonen en de verschillen tussen de anticonceptiemiddelen wat hormonen betreft.
- Bij het zoeken naar antwoorden die vallen onder Zwanger spelen emoties een grote rol en wordt op zoek gegaan naar onzekerheidsreductie en handelingsperspectieven. Bij deze pagina's wordt de zoektocht soms gestoord door de volgorde van informatie, waarbij minder relevante informatie in de weg staat (zoals feitelijke informatie over bevruchting).
- Aanbevelingen zijn o.a. om een duidelijk overzicht te bieden van de verschillen tussen anticonceptiemiddelen en aandacht te besteden aan het onderwerp hormonen en anticonceptie.
- Dat de onderdelen anticonceptie en zwanger zich vooral richten op meiden en niet op jongens wordt over het algemeen logisch gevonden. Wel wordt opgemerkt dat jongens hier ook mee bezig kunnen zijn, vooral als een meisje mogelijk zwanger is. Hier mag zeker wel aandacht aan worden besteed.

5. Samenvatting Werkzame elementen

Gebruik en bekendheid

- Het draagvlak en inbedding van sense.info is heel groot
- Het neemt een centrale plaats in bij de landelijke Sense e-health
- Sense.info wordt door relevante partijen erkend als dé site en geraadpleegd als bron van betrouwbare informatie
- Vindbaarheid is hoog
- Autoriteit/PageRank bij Google is hoog
- Social media waar met regelmaat op gepost wordt: creëert bekendheid en betrokkenheid
- Lang Leve de Liefde, het meest gebruikte (en bewezen effectieve) lespakket in het Voortgezet Onderwijs, verwijst veelvuldig door naar sense.info als informatiebron en voorlichtingssite.

Technische aspecten

- Op iedere pagina wordt andere relevante content gesuggereerd waardoor men door blijft klikken.
- Goed werkende zoekfunctie
- Snelle laadtijd
- Goed aanbod van voorwaardelijke content waar jongeren op zoeken (top 5 zoektermen), vandaaruit worden ze geleid naar prioritaire content

Inhoudelijke aspecten – aantrekkelijk voor doelgroep

- Gebruik van infotainment technieken – bijvoorbeeld veel en lang bezochte seksdummies
- Grote afwisseling in vorm: korte leesbare teksten, serious games, animaties, video's, ervaringsverhalen van anderen jongeren, veelgestelde vragen
- Sluit goed aan bij belevingswereld van jongeren – ervaringsverhalen
- Theoretisch onderbouwde strategieën – bijvoorbeeld elaboratie voor kennisoverdracht

Ontwikkeling

- Keuze van strategieën gebaseerd op determinantenanalyse en theoretische onderbouwing
- Onderdelen zijn op effectiviteit onderzochte strategieën – serious game 'Can-you-fix-it'
- Resultaten van gebruikersonderzoek meegenomen in ontwikkeling van de site: zo was het plaatsen van ervaringsverhalen de grootste wens van de doelgroep

6. Aangehaalde literatuur

- Bailey, J. V., Murray, E., Rait, G., Mercer, C. H., Morris, R. W., Peacock, R., Cassell, J., & Nazareth, I. (2012). Computer-based interventions for sexual health promotion: systematic review and meta-analyses. *International Journal of STD & AIDS*, 23(6), 408–413. <https://doi.org/10.1258/ijsa.2011.011221>
- Bailey, J., Mann, S., Wayal, S., Hunter, R., Free, C., Abraham, C., & Murray, E. (2015). *Sexual health promotion for young people delivered via digital media: a scoping review*. NIHR Journals Library.
- Bandura, A. (1977) *Social learning theory*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Bartholomew, L.K., Markham, C.M. , Ruiter, R.A.C., Fernández, M.E., Kok, G. & Parcel, G.S. (2016) Planning health promotion programs. An Intervention Mapping approach. Jossey-Bass.
- Van Berlo, W. & Ploem, R. (2018). Sexual violence: Knowledge file. Utrecht: Rutgers. Geraadpleegd op 18-10-2021 via https://rutgers.international/wp-content/uploads/2021/09/knowledge_file_Sexual_violence.pdf
- CBS (2021a). *Ruim 750 duizend slachtoffers van online seksuele intimidatie*. Geraadpleegd op 18-11-21 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/38/ruim-750-duizend-slachtoffers-van-online-seksuele-intimidatie>
- CBS (2021b). Aantal tienermoeders in tien jaar gehalveerd. Geraadpleegd op 18-11-21 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/24/aantal-tienermoeders-in-tien-jaar-gehalveerd>
- Cense, M. & Dalmijn, E. (2016). *In één klap volwassen. Over tienerzwangerschap*. Utrecht: Rutgers
- Cense, M., de Graaf, S. en Vermeulen, M. (2019). *Gewoon, het taboe eraf halen. Wat leerlingen willen van seksuele vorming*. Utrecht: Rutgers.
- Goenee, M., Zenderen, van K. & Santen, van L. (2014). Programmeringsstudie Preventie Tienerzwangerschappen & Abortus. Utrecht: Rutgers WPF.
- De Graaf, H., Van Dijk, L., & Wijzen, C. (2009). Leefstijlcampagne seksuele weerbaarheid. Voorbereidend literatuuronderzoek. Utrecht: Rutgers Nisso Groep.
- De Graaf, H., Borne, van den M., Nikkelen, S., Twisk, D. & Meijer, S. (2017). Seks onder je 25e: Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2017. Delft: Eburon.
- Graaf, de H. & Wijzen, C. (2017). Seksuele gezondheid in Nederland 2017. Delft: Eburon.
- Grujters, S., Massar, K., Pletzers, J. & Kok, G. (2013) Effectevaluatie Can You Fix It. Universiteit Maastricht
- De Graaf, H., Vanwesenbeeck, I., Meijer, S., 2014. *Educational Differences in Adolescents' Sexual Health: A Pervasive Phenomenon in a National Dutch Sample*. Journal of Sex Research

- Groot, R. de, Hoogenboezem, G., Huzen, J., Lier, L. van, Staalduinen, I. van (2015). Voorlichting, hulp en opvang aan tienermoeders in beeld: <https://www.jooz.nu/wp-content/uploads/2017/08/voorlichting-hulp-en-opvang-aan-tienermoeders-in-beeld-l-jso-l-vws.pdf>.
- Guse, K., Levine, D., Martins, S., Lira, A., Gaarde, J., Westmorland, W., & Gilliam, M. (2012). Interventions using new digital media to improve adolescent sexual health: a systematic review. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 51(6), 535–543. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.03.014>
- Inspectie Gezondheidszorg en jeugd (2021). Jaarrapportage 2019 Wet afbreking Zwangerschap. Utrecht: IGZ
- Kassenaar, P. , & Van Rijswijk, O. (2003). Handboek website usability. Schoonhoven: Academic Service.
- Littleton, H., Abrahams, N., Bergman, M., Berliner, L., Blaustein, M., Cohen, J. et al. (2018). *Sexual assault, sexual abuse, and harassment: Understanding the mental health impact and providing care for survivors. An International Society for Traumatic Stress Studies Briefing Paper*. International Society for Traumatic Stress Studies.
- Massar, K. & Kok, G. (2011). Evaluatie van de serious game 'Can You Fix It?'. Work & Social Psychology, Maastricht University.
- Morales, A., Espada, J. P., Orgilés, M., Escribano, S., Johnson, B. T., & Lightfoot, M. (2018). Interventions to reduce risk for sexually transmitted infections in adolescents: A meta-analysis of trials, 2008-2016. *PloS one*, 13(6), e0199421. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0199421>
- NCJ (2014). Richtlijn Seksuele Ontwikkeling. Utrecht: NCJ
- Petty, R.E., Barden, J. & Wheeler, S. (2002) The elaboration likelihood model of persuasion: Health promotions that yield sustained behavioral change. In R.J, DiClement, R.A. Crosby & M.C. Kegler (Eds). *Emerging theories in health promotion practice and research: Strategies for improving public health* (pp 71-99). San Francisco: Jossey-Bass.
- Petty, R.E., & Cacioppo, J.T. (1984). The Effects of Involvement on Responses to Argument Quantity and Quality: Central and Peripheral Routes to Persuasion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 69-81.
- Polet, J., Meijer, S., Mevissen, F. & Bos, A. (2021). *De ziektelast van genitale wratten*. Geraadpleegd op 9-12-21 via <https://www.soaids.nl/nl/professionals/themas/seksoa-magazine/ziektelast-van-genitale-wratten>
- Roosjen, H. & Broeren, R. (2009). *Rapport pretests jongerenwebsite sense.info*. Amsterdam: Soa Aids Nederland
- Rutgers (2016). Richtlijn seksuele en relationele vorming. Utrecht: Rutgers WPF

Rutgers, Soa Aids Nederland & FIOM (2018). *Preventie loont! Tips voor gemeentelijke preventie onbedoelde (tiener) zwangerschap*. Utrecht: Rutgers

Soa Aids Nederland en Rutgers (2020). *Seksuele voorlichting aan biculturele jongeren: Wat is nodig?* Amsterdam: Soa Aids Nederland.

Staritsky, L.E., van Aar, F., Visser, M., Op de Coul, E.L.M., Heijne, J.C.M., Götz, H.M., et al. (2020). *Sexually transmitted infections in the Netherlands in 2019*. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM/Cib)

Swanton, R., Allom, V., & Mullan, B. (2015). A meta-analysis of the effect of new-media interventions on sexual-health behaviours. *Sexually transmitted infections*, 91(1), 14–20. <https://doi.org/10.1136/sextrans-2014-051743>

Wees, van D.A. (2020). *The invisible influence: impact of psychological mechanisms of sexual behaviour on chlamydia transmission*. Utrecht: Universiteit Utrecht. DOI: <https://doi.org/10.33540/138>

WHO (2006). *Defining sexual health*. Report of a technical consultation on sexual health, 28-31 January 2002. Geneva.

Referenties m.b.t. Sense.info

Coehoorn, I. (2018). 'Alles wat je wil weten en wat je niet zomaar aan iemand vraagt, staat op deze site' *Gebruikersonderzoek sense.info*. Utrecht: Rutgers Kunst & Witlox (2017). Onderzoek naar gebruikswaarde informatie over anticonceptie en zwangerschap op Sense.info. Amsterdam: CO-efficiënt

Kunst & Witlox (2020). Concepttest redesign Sense.info. Amsterdam: CO-efficiënt
Metz, G. Roosjes, H. Zweers, W. en Crutzen, R. (2021). Evaluating use of web-based interventions: an example of a Dutch sexual health intervention, *Health Promotion International*, daab190, <https://doi.org/10.1093/heapro/daab190>

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

7. Praktijkvoorbeeld

Stef is 18 en woont in Zeeland. Sense.info hielp hem bij het ontdekken en bespreekbaar maken

van zijn seksualiteit. Sense.info bevat bijvoorbeeld een pagina met de titel 'coming-out'. Jongeren vinden hier ervaringsverhalen, een video en tips om het aan hun omgeving te vertellen als zij dat willen. Ook wordt er doorverwezen naar de Sense Infolijn. Stef: "Vanuit huis en school heb ik nauwelijks seksuele voorlichting gehad. Ik wist wat een piemel en een vagina zijn, maar meer eigenlijk ook niet. Sense.info heeft me niet alleen geholpen met het begrijpen van mijn seksualiteit maar gaf ook praktische hulp bij het uit de kast komen naar mijn ouders. Ik ben blij dat Sense ervoor zorgt dat er makkelijker gepraat wordt over seks. Zelfs mijn eerste keer seks met een jongen ging dankzij de tips op de site heel soepel. Zonder Sense was het waarschijnlijk allemaal heel anders gelopen."

Samenwerking erkenningstraject

Het erkenningstraject wordt in samenwerking uitgevoerd door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL), het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), het Kenniscentrum Sport & Beweging, Vilans, het Trimbos Instituut en MOVISIE. Door samen te werken aan het beoordelen van interventies volgens eenduidige criteria streven wij naar kwaliteitsverbetering in de betrokken werkvelden.

